

سقوط غول های فناوری در رتبه بندی سایمگو

فرهیختگان

دانشگاه

چهارشنبه ۱۵ فروردین ۱۴۰۳ شماره ۴۱۵ WWW.FDN.IR

دانشگاه چگونه می تواند به افزایش مشارکت مردم در اقتصاد کمک کند؟

۱۲ روزه برای
تحقق شعار ۱۴۰۳

«فرهیختگان» بررسی کرد

دهک های بالا ۵ برابر بیشتر

برای آموزش عالی خرج می کنند

در بیانیه مجمع جهانی بیداری اسلامی تاکید شد

آمران و عاملان جنایت

پشیمان خواهند شد

در پی حمله جنایتکارانه جنگنده های رژیم صهیونیستی به کنسولگری ایران و شهادت چند تن از مستشاران نظامی کشورمان، مجمع جهانی بیداری اسلامی طی بیانیه ای ضمن محکومیت این اقدام تروریستی شهادت آنان را تبریک و تسلیت گفت.

متن بیانیه بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

«وَلَا تُحْسِنُ الْعَدَاةَ لِلدِّينِ فَلْيُؤَاْمِرُوا بِالْإِحْسَانِ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْفَقُونَ»

حمله جنایتکارانه جنگنده های رژیم صهیونیستی به کنسولگری جمهوری اسلامی ایران که منجر به شهادت یکی از فرماندهان ارشد سپاه پاسداران و تعدادی دیگر از سرداران جان برکف سپاه شد که با ایثار و فداکاری در برابر تهاجم های

سیوعانه رژیم صهیونیستی ایستاده اند و بدون تردید این تهاجم های وحشیانه بدون حمایت صریح و بی سابقه از سوی رژیم ایالات متحده آمریکا امکان پذیر نمی باشد. بار دیگر چهره خشن و جنایتکار این رژیم خونخوار را به نمایش گذاشت؛ این اقدام رژیم صهیونیستی یک جنایت و نقض آشکار قوانین بین المللی می باشد و در برابر افکار عمومی جهان به طور روزافزون و آشکارا نفرت نسبت به اعمال رژیم دیوسیرت صهیونیستی گسترده تر می شود.

بی تردید این جنایات بی پاسخ نخواهند ماند و رژیم صهیونیستی در مقابل این حملات سفاهت باسخ های غیرقابل تصویری دریافت خواهد کرد که قطعاً زمان فروپاشی این غده سرطانی را کوتاه خواهد نمود و بی شک دستوردندگان و حامیان آنها از کاری که کرده اند پشیمان خواهند شد و رژیم جنایتکار صهیونیستی که قطعاً در باتلاق غزه به بن بست راهبردی رسیده است هر زمان با هر حرکت ضد انسانی بیشتر در این باتلاق فرو خواهد رفت.

شهادت این مجاهدان راه اسلام را به محضر امام زمان (عج)، مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، مردم شریف ایران، خانواده های معزز، رزمندگان جبهه مقاومت و تمامی همسران و مدافعان حرم اهل بیت (علیهم السلام) تبریک و تسلیت عرض می کنیم و مجاهدت های این بزرگان جبهه مقاومت یادآور مردان ازجانب گذشته صدر اسلام می باشد.

قطعاً خون این شهیدان بزرگ شجره مقاومت را پایه دارتر و زوال این رژیم را تسریع خواهد کرد. مجمع جهانی بیداری اسلامی ضمن گرامیداشت یاد و نام این شهیدان سرفراز که از شخصیت های شجاع و فداکار

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سوریه بودند به روح مطهر و پرفروش آنان درود فرستاده و هم نشینی در جوار رحمت حق و شهدای اسلام را برای آنها مسالت می نماید.

مجمع جهانی بیداری اسلامی

تصویر سازی آینده؛ ابزاری راهبردی در ارتقای نظام حکمرانی آموزش عالی

محسن محمودزاده - احسان کمالی
دبیرخانه هیات موسس دانشگاه آزاد

امروزه با توجه به پویایی حاکم بر کلیه فرآیندهای اجتماعی، حکمرانی در ابعاد مختلف راهبردی و عملیاتی کاری بسیار طاقت فرساست. لذا حکمرانی هوشمندانه نیازمند طراحی و ترسیم تصویری منطقی و انطباق پذیر با تحولات در حوزه های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، فناوری و زیست محیطی است. تصویر سازی را می توان یک ابزار استراتژیک با رویکرد آینده نگارانه در حوزه حکمرانی مطلوب معرفی کرد. بر این اساس حفظ، پایداری و ثبات و تعالی نظام حکمرانی در هر حوزه ای نیازمند بهره برداری حداکثری از این ابزار است. دانشگاه به عنوان یک نهاد فرهنگی، اجتماعی و علمی در هر جامعه ای نسبت به تحولات به وجود آمده در پیرامون خود نیازمند حکمرانی مطلوب است. از این رو تصویر سازی آینده دانشگاه یکی از راهکارهای برون رفت از غافلگیری راهبردی در مقابل تحولات عمیق و ناگهانی در حوزه های گوناگون است. در این نوشتار تلاش شده تصویر سازی در چهارچوب ادبیات علمی تبیین و نقش آن در حکمرانی جهانی، ملی، آموزش عالی و به طور ویژه دانشگاه آزاد ترسیم و تعریف شود.

تصویر سازی

پولاک به عنوان اولین پژوهشگر در حوزه آینده پژوهی تصاویر آینده را به عنوان پایه تغییرات اجتماعی برمی شمارد؛ او با مرور تاریخ تمدن بشری نتیجه گرفت تصویر مثبت منجر به شکوفایی فرهنگ و تمدن و اقتصاد می شوند و در مقابل تصاویر منفی زوال فرهنگ را به بار می آورد. او اعتقاد داشت تصاویر معطوف به آینده محرک های اصلی تاریخ هستند که بشر را به قلمرویی دیگر هدایت می کنند. از نظر او تصاویر آینده از چشم اندازهای الهام بخش مقدم بر کامیابی جمعی است و چشم اندازهای بزرگ مقدمه ای بر موقعیت های بزرگ هستند. از نظر او در تمامی تمدن های بزرگ تاریخ ابتدا رهبران پنداره حکمی از آینده نشان می دادند، جوامع این پنداره را می پذیرفتند و از آن حمایت می کردند و با همکاری آن پنداره ارتقا می بخشیدند. او در نوشته های خود به صراحت این ایده را مطرح کرد تا زمانی که تصویر آینده از آینده مثبت و رو به رشد است فرهنگ جامعه رو به رشد و شکوفایی است و زمانی که این تصویر رو به زوال بگذارد و سرزندگی اش را از دست بدهد فرهنگ بقا پیدا نمی کند و از دست می رود. او حتی با فراتر گذاشت و همین موضوع را دستمایه نقد تمدن غرب قرار داد؛ چراکه معتقد بود انسان قرن بیستمی به صورت فعال جامعه و تمدن «بدون آینده ای» را دنبال می کند.

نقش آینده نگاری در تصویر سازی

اولین تلاش های رسمی آینده نگاری از قرن شانزدهم تا هجدهم میلادی بوده است. این تلاش ها طیف وسیعی از مسائل و موضوعات را در بر گرفت. به خصوصاً بعد از انقلاب صنعتی که باعث ایجاد تغییر شکل و دگرگونی بزرگی در علوم، فناوری و فرهنگ جامعه شد که در نتیجه نگرانی های مربوط به آینده را افزایش داد. در قرن نوزدهم میلادی تلاش هایی برای پیش بینی آینده اقتصاد سرمایه داری صورت گرفت. همچنین در دهه ۱۹۹۰ فعالیت های آینده نگاری توسط دولت ها، شوراهای پژوهشی، آکادمی های ملی علوم، سایر بخش های دولتی، انجمن های صنعتی و شرکت ها به طور مفصل سازمان دهی شد. برنامه های ملی آینده نگاری به طور وسیع در آلمان، فرانسه و انگلستان انجام شد که انگیزه شروع فعالیت ها را در تعداد زیادی از کشورهای دیگر در اروپا و سراسر دنیا ایجاد کردند. در این زمان علوم و فناوری به عنوان مرکز توجه این فعالیت ها به شمار می رفت. به مرور زمان با افزایش پیچیدگی مسائل اجتماعی دامنه فعالیت های آینده نگاری گسترش یافت و امروزه طیف گسترده ای از مسائل و موضوعات را در بر می گیرد (ساریتاس، ۲۰۱۱).

نقش سناریو نویسی در تصویر سازی

از بین روش های آینده پژوهی سناریو نویسی جایگاه ویژه ای دارد. بیشتر محققان سناریو نویسی را قلب و مرکز آینده پژوهی می دانند و اعتقاد دارند سناریو نویسی فن کلیدی جهت تمایز گذاری بین کار آینده پژوهان حرفه ای از دیگر مشاغل مرتبط با آینده است (پیشاب و همکاران، ۱۳۸۸). سناریو ها داستان های بدیل چگونگی ظاهر شدن آینده هستند. آنها پیش بینی های با پیش نگری ها

نیستند اما داستان های قابل اعتماد، منسجم و چالش برانگیز جهت کمک به تمرکز روی عدم قطعیت های حیاتی و درک توازن نیروهای شکل دهنده به آینده هستند (وند ریهدن و همکار، ۲۰۰۷).

اهم عوامل موثر در تصویر سازی آینده جهان

ریچارد واتسون در مدل آینده پژوهی خود، ۱۶ پیشران (جامعه، کار، اقتصاد، پول، غذا، تکنولوژی، خرده فروشی و خدمات، محیط، رسانه، حمل ونقل، سیاست، انرژی، آموزش، سلامت، امنیت و ارزش) که هر یک دارای روندها و مگاترندهای متعددی هستند را برای جهان تا سال ۲۰۵۰ در قالب ره نگاشت تکنولوژی ها ترسیم کرده است. همچنین مرکز آینده پژوهی پارک علم و فناوری دانشگاه تهران نقشه راهی برای اکتشاف روندهای حال و آینده جهان ترسیم کرده که روندها و رویداد های احتمالی و تاثیر گذار جهان را در یک چشم انداز ۴۰ ساله و در قالب رنگ ها، خطوط و گروه های متمایز به تصویر می کشد که برگرفته از چند دهه تجارب آینده پژوهی شهر جهان، ریچارد واتسون است.

اهم عوامل موثر در تصویر سازی آینده ایران

روندهای آینده ایران از حیث شناخت کلان مسائل و اولویت های ایران آینده در برنامه هفتم توسعه واجد اهمیت است. از این رو روندهای آینده ایران را می توان چنین دسته بندی کرد: جمعیت شناختی، فرهنگی، اجتماعی، علم و فناوری، اقتصادی، امنیتی - منطقه ای و انرژی و محیط زیستی (علیرضا نصر اصفهانی و همکاران، ۱۴۰۱).

اهم عوامل راهبردی در تصویر سازی آینده آموزش عالی

برخی از نکات مهم حاصل بررسی تجارب ملی در رویارویی با تحولاتی که دانشگاه را احاطه کرده و احاطه خواهد کرد عبارتند از: ارائه دانش ها و مهارت های روا و پایا که ادغام راحت تر و امن تر شهروندان در حیات اجتماعی را مهیا سازد، توسعه مسیرهای شغلی، خلاقیت، نوآوری و اندیشه ورزی، یادگیری مادام العمر و توان انطباق پذیری با تغییرات، آینده اندیشی و حفظ محیط زیست، تعالی و سرآمدی آموزش عالی، تربیت شهروندان مسئولیت پذیر و پاسخگو در جامعه، بهبود مستمر سطح رفاه افراد جامعه، شالوده شکنی روایت های توسعه علم با تاکید بر آیین نامه ارتقا و هدایت دانشگاه ها در رتبه بندی های بین المللی و... (حسینی مقدم، ۱۴۰۰).

تبیین عوامل موثر در تصویر سازی آینده دانشگاه آزاد

بر اساس بررسی ها و مطالعات انجام شده در راستای شناسایی اهم عوامل موثر در تصویر سازی آینده دانشگاه آزاد این مهم در شش گام روش شناسی و محقق شد. بر این اساس در گام اول عوامل (پیشران ها، روندها، کلان روندها، بحران ها، مسائل و...) جهانی و آموزش عالی معطوف به آینده بر اساس مقالات و مدل های آینده در ۶۱۰ عامل، احصاء، شناسایی و استخراج شد. در گام دوم پرسشنامه ای در قالب طیف لیکرت طراحی و با استفاده از نظر خبرگان و در نظر گرفتن ماندگاری عوامل دارای نرمال بالاتر از ۸۵ درصد، تعداد ۱۰۸ عامل به عنوان اثر گذار شناسایی شد. در گام سوم جهت شناسایی و استخراج عوامل اثر گذار تر پرسشنامه ای طراحی و پس از تکمیل توسط خبرگان با کمک تکنیک آنتروپی شانون اوزان معیارها استخراج و سپس با استفاده از روش تاپسیس عوامل اولویت بندی شده که ۱۷ عامل با اولویت بالاتر مشخص شد. در گام چهارم و با استفاده از نظر خبرگان پرسشنامه ای جهت سنجش میزان تاثیر گذاری و تاثیر پذیری ۱۷ عامل اولویت دار طراحی و

در اختیار خبرگان قرار گرفت. این پرسشنامه پس از تکمیل توسط خبرگان با استفاده از روش تحلیل ماتریس اثرات متقاطع و با کمک نرم افزار میک مک تحلیل شد و هشت عامل شامل: گسترش کاربرد هوش مصنوعی، بین المللی شدن دانشگاه ها، ارتقای جایگاه جهانی دانشگاه، نوآوری در سیاست گذاری علم، حکمرانی خوب برای علم و دانش، حرکت به سوی متنوع سازی آموزش عالی، توسعه اقتصاد دانش بنیان و تعلیم و تربیت سرمایه های انسانی متناسب با نیاز جامعه، عوامل کلیدی و تنظیم گر تشخیص داده شدند که می توانند نقش مهمی در آینده آموزش عالی و به طور مشخص در دانشگاه آزاد ایفا کنند. در گام پنجم با استفاده از نظرات خبرگان و تحلیل ریخت شناسی، حالت های احتمالی ۲۳ گانه ای برای عوامل ۸ گانه تعریف شد و در گام آخر در راستای طراحی سناریوهای محتمل برای آینده دانشگاه آزاد با استفاده از نرم افزار سناریوی ویزارد و نظرات خبرگان سه سناریوی الف، ب و ج با لحاظ ویژگی های سازگاری دورنی بالاتر و وزن بیشتر نسبت به سایر سناریوها که در این تحقیق ۴۳۷۴ سناریوی ممکن تعریف شده تعیین و ارائه شد در تصویر زیر نمایش داده شده است.

